

Beszámoló

az Alkotmánybíraskodás és bírói jogalkalmazás Kutatóműhely 2024/25. évi tevékenységéről Tóth J. Zoltán

A Kutatóműhely 2024. november 21-22-én egy nagy, kétnapos, angol és magyar nyelvű nemzetközi konferenciát szervezett a Res Iudicata Egyesülettel közösen „Hatékony bírósági kommunikáció a digitális korban” / „Effective Judicial Communication in the New Media Age” címmel.

A közvélemény számára a világon mindenhol a legnehezebben megérthető hatalmi ág az igazságszolgáltatás, annak ellenére, hogy a bírósági tárgyalások főszabályként nyilvánosak és számos ügy kerül a tömegtájékoztatás fókuszába is. A bírósági eljárásokat, a bírói döntéseket és a bírói függetlenség társadalmi jelentőségét nehéz igazán jól megismerni és megérteni a társadalom szélesebb rétegei számára, ugyanakkor nagyon fontos társadalmi elvárás az igazságszolgáltatással szemben, hogy az emberek bízassanak benne. Ehhez viszont nélkülözhetetlen, hogy a bírói döntéseket széles társadalmi körben is megismerjék és megértsék, erősítve ezáltal a bíróságokba vetett közbizalmat és ösztönözve a társadalom jogkövető magatartását.

Mindezen célok elérése érdekében szervezett közös nemzetközi konferenciát a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Alkotmánybíraskodás és Bírói Jogalkalmazás Kutatóműhelye, valamint a Res Iudicata – Bírák a Társadalmi Tudatosságért Egyesület 2024. november 21-22-én a Károlyi-Csekonics-palotában. Az interdiszciplináris konferencia célja hazai és nemzetközi szakértők bevonásával annak vizsgálata volt, hogy a bírói döntések hatékonysága milyen eszközökkel növelhető egy olyan digitális korban, ahol a technikai fejlődés lényegében teljesen új kontextusba helyezte a bírósági nyilvánosságot és a kommunikációt.

Az előadók között prominens hazai és külföldi elméleti és gyakorlati szakemberek vettek részt, a konferenciát pedig a két nap alatt több mint száz magyar és külföldi érdeklődő látogatta meg.

Prof. Dr. Tóth J. Zoltán, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar dékánja, a Kutatóműhely vezetője nyitotta meg a konferenciát. Köszöntőt mondott Prof. Dr. Trócsányi László, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora, dr. Laczó Adrienn, a Fővárosi Törvényszék tanácselnök bírójája, a Res Iudicata Egyesület elnökségi tagja, valamint Esther de Rooij, a Judges for Judges Foundation elnökségi tagja.

Martin Kuijer holland legfelsőbb bírósági bíró, a Velencei Bizottság alelnökének vitaindító, a konferencia célját általánosan bemutató előadásával vette kezdetét a szakmai konferencia, amelyet dr. Madarasi Anna Fővárosi Törvényszéki bíró, a Res Iudicata Egyesület elnökségi tagja kiemelt szakmai előadása követett, melynek témája a tárgyalások nyilvánosságával kapcsolatos magyar és külföldi gyakorlat bemutatása volt. Egy rövid szünetet követően Prof. Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanára tartott előadást a bírói szólás jogáról és a bírói vélemény szabadság alkotmányos korlátairól.

A konferencia első napján két kerekasztal-beszélgetés is zajlott. Az első kerekasztal beszélgetőpartnerei több éves sajtókommunikációs gyakorlattal rendelkező szakemberek voltak (dr. Borbély Zoltán ügyvéd, volt ügyészségi szóvivő; dr. Fazekas Sándor, az Országos Bírósági Hivatal főosztályvezetője, a Fővárosi Törvényszék volt elnöke; dr. Máté Kinga bíró, a Győri Törvényszék elnökhelyettese; dr. Rab Ferenc ügyész, a Fővárosi Főügyészség helyettes szóvivője; továbbá Gál Kristóf rendőr ezredes, az Országos Rendőrfőkapitányság Kommunikációs Szolgálatának vezetője), a moderátor szerepét a témához illően egy újságíró, Sudár Ágnes töltötte be. A beszélgetés fókuszában a sajtóval való kapcsolattartás és a közérthetőség jelentőségének kihangsúlyozása állt.

A kerekasztal-beszélgetést követően Filipe Marques portugál bíró, a MEDEL (Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés) korábbi elnöke tartott előadást a kommunikáció és a szakmai párbeszéd kiemelt jelentőségéről. Különleges percei voltak a konferenciának, amikor online becsatlakozva, a második kerekasztal-beszélgetés témáját felvezetve Heather Pinder Rodriguez floridai bíró mutatta be a tárgyalások nyilvánosságával kapcsolatos saját bírósági gyakorlatukat.

A második kerekasztal-beszélgetés témája annak bemutatása volt, hogy a konferencia céljának alapjogi kérdései, különösen a nyilvánosság és a véleménynyilvánítás szabadsága hogyan érvényesülnek a hazai és nemzetközi intézmények gyakorlatában. Dr. Tóth-Lakos Fruzsínának, a Fővárosi Törvényszék tanácselnök bírájának, a Res Iudicata Egyesület elnökségi tagjának beszélgetőpartnerei dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtitkára; dr. Dzsula Marianna bíró, a Kúria Polgári Kollégiumának kollégiumvezető-helyettese; dr. Lehóczki Balázs, az Európai Unió Bírósága Kommunikációs Igazgatóságának munkatársa és Yonko Grozev, az Emberi Jogok Európai Bírósága volt bolgár bírāja voltak.

A második napot Dominique Gay-Sylvestre, a Limoges-i Egyetem professor emeritusa „Egészség, oktatás, víz, igazságszolgáltatás – 4 út a békéhez” című előadásával nyitotta meg. Ezt követően online csatlakozott a konferenciához Donatella Stasio olasz újságíró, az olasz Alkotmánybíróság korábbi kommunikációs igazgatója, és tartotta meg előadását „Kommunikálni muszáj!” címmel. A sajtóval való kommunikáció holland helyzetéről Maartje Bijl, a holland sajtókapcsolati bírák vezetője számolt be. Kiemelt érdeklődés övezte Jady Cadogan közösségi edukációs videókat készítő holland joghallgató és Herman van Harten, a Judges for Judges elnökségi tagjának beszélgetését, amely rávilágított a jövő gyakorló jogászai és a jövő sajtóképviselői együttműködésének jelentőségére és jövőbeli kihívásaira. Egy rövid szünetet követően Timothée Paris, a Conseil d'État bírāja tartott élvezetes előadást a bírósági kommunikációban használandó mesterséges intelligencia szerepéről, annak előnyeiről és hátrányairól.

A konferencia zárásaképpen került sor a harmadik kerekasztal-beszélgetésre, amelynek központi témája a bírák és a civil társadalom közötti kommunikációs problémák és megoldások felvázolása volt. Dr. Laczó Adrienn, a Fővárosi Törvényszék tanácselnök bírása, a Res Iudicata Egyesület elnökségi tagja beszélgetőpartnerei között volt Iulia Craiu bíró, Románia Bírói Tanácsa és a Bukaresti Legfelsőbb Bíróság szóvivője; dr. Farkas Erika, a Helsinki Bizottság jogi előadója; Molnár Noémi, az Utcajogász egyesület jogegyenlőségi koordinátora és Dorota Zabłudowska lengyel bíró, a Iustitia Bírói Egyesület elnökségi tagja. A konferencia dr. Tóth-Lakos Fruzsina tanácselnök bírása, a Res Iudicata Egyesület elnökségi tagja zárószavaival ért véget.